

VALTUUSTOALOITE 18.12.2023

Ikääntyneiden ja muiden apua tarvitsevien ihmisten kotona asumisen tukeminen ja kylätoiminnan kehittäminen

Keskeiset tavoitteet: *hyvinvointi – yhteisöllisyys, kumppanuus ja osallisuus -omatoimisuus - taloudellisuus*

Seuraavassa viittaamme Kuntastrategian kohtiin:

- **Elävä kunta ja viihtyisä kunta(keskus)**
- **Kuntalaisten osallisuus, omatoimisuus ja aktiivisuus**
- **Yrittämiseen ja työntekoon kannustaminen**
- **Kestävä kuntatalous ja resurssiviisas toiminta**

Yksi kuntien hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen tavoitteista on ikääntyneiden ihmisten kotona asumisen mahdollistaminen niin pitkään kuin ihminen sitä halua ja siihen kykenee. Kotihoito tekee hyvää työtä, mutta kuka ne muut tarpeelliset, raskaammat työt tekevät kotona asumisen mahdollistamiseksi? Kotona asuminen tuettunakin on laitosasumiseen verrattuna halpaa. Esim. ympärivuorokautinen palveluasuminen maksaa tavallisesti 3000 € - 6000 €/kk hoivatarpeen määrän mukaan.

Kylätyöntekijöitä on jo kokeiltu ja hyväksi havaittu pohjoisimmassa Suomessa. ”Kylätyöntekijä on tärkein ja ensimmäinen työntekijä, jota henkilö tarvitsee arkiaskareista selviytymiseen, kun omat voimat vähenevät ja henkilö vanhenee. Kylätyöntekijä esimerkiksi tekee lumityöt, kantaa puut, lämmittää saunan, ruokkii pihalinnut, kävelyttää asiakasta, mitä milloinkin tarvitaan. Pohjoisissa kunnissa kylätyöntekijän työnkuva ja -alue on laaja ja positiivisesta vaikuttavuudesta on jo vuosittain tehdyn palvelutyytyväisyyskyselyn perusteella näyttöä”, toteaa Lapin hyvinvointialueen palvelupäällikkö Mirja Laiti Inarista. Kymmenen kuukauden mittaisessa koulutuksessa Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa koulutetaan monitaitoisia työntekijöitä. Täällä Rantasalmelle me voimme rakentaa ihan omista tarpeistamme ja lähtökohdistamme lähtien oman kylätyöntekijätoiminnan.

Vanhusten määrä Rantasalmella on kasvussa: vuoteen 2040 mennessä vanhusten osuus lisääntyy vuoteen 2020 verrattuna 42 %. Samassa linjassa on vanhushuoltosuhteen nousu Rantasalmella; vuonna 2020 se oli 67,3 %. Minkä verran Rantasalmella on nyt yksinäisiä, pariskuntia, omaishoidossa olevia, ikääntyneitä apua tarvitsevia, jotka haluavat nyt ja tulevaisuudessakin asua kotona pienen avun turvin?

Ikääntyneeksi katsotaan noin 65-vuotiaat ja vanhemmat ja vanhukseksi 75 ja vanhemmat - tuo toiminta voisi kyllä sopia hyvin myös muusta syystä apua tarvitseville, kuten sairaudesta tai vammaisuudesta kärsiville, kotona asumisen tukemiseksi.

Eloisa kamppailee rahavaikeuksissa eikä tulevaisuus näytä sen paremmalta. Voisiko kylätyöntekijä tai vastaava olla kevyt ratkaisu vastauksena kääntyneistä ja apua tarvitsevista huolehtimiseen ja HYTE-prosessi- ja tulosindikaattoreiden haasteisiin? Kuntalaisten hyvinvoinnista ja osallistamisesta huolehtiminen on myös keskiössä. Voisiko tällainen kylätyöntekijätoiminta omalta osaltaan lisätä ikääntyneiden ja apua tarvitsevien

kotona asumisen turvallisuutta, pidentää kotona-asumisaikaa ja keventää sairaan- ja terveydenhoitohenkilöstön työpaineita ja toimia linkkinä asiakkaan ja hoitohenkilökunnan välillä?

Esitämme, että Rantasalmen kunta selvittää:

- kuinka moni rantasalmelainen, jos apua on saatavilla, voisi pienen tuen turvin jatkaa kotona asumista ja millaista tuo tuen tarve on sekä mitkä tahot voisivat toimia palvelujen koordinoijina ja tuottajina kotona asumisen mahdollistamiseksi?

- voisiko kunta lähteä kylätoiminnan määrätietoiseen ja tavoitteelliseen kehittämiseen esimerkiksi kumppanuuspöytämallilla kylätoimijoiden ja muun 3. sektorin kanssa - vahvistettuna tarvittaessa muilla toimijoilla, kuten Eloisa, SamiEdu ja Kylävirehanke, Savonlinnan Kolomokset, Euroopan sosiaalirahaston tai muut hankkeet tai muut soveltuvat tahot?

- mahdollisuuksia kylätyöntekijätoiminnan hankkeeseen Rantasalmella.

Rantasalmella 18.12.2023

Marja Riitta Linnaranta, valtuutettu

Katja Korhonen, valtuutettu

Aku Kärki, valtuutettu

Eemeli Leminen, valtuutettu

Veli-Matti Luukkonen, valtuutettu

Minja Lääperi, valtuutettu

Ahti Mylly, valtuutettu

Jari Rautiainen, valtuutettu

Ulla Sallinen, valtuutettu

Juho Tiainen, valtuutettu

Satu Vihavainen, valtuutettu

Mauno Heiskanen, varavaltuutettu

Mirja Repo Ketola, varavaltuutettu

Lauri Muona, varavaltuutettu